

วิเคราะห์เบื้องลึกแนวความคิด “ประธานาธิบดีรัสเซีย”

นายวลาดีเมียร์ ปูติน ประธานาธิบดีรัสเซีย ถือว่าเป็นผู้นำที่ทรงอิทธิพลคนหนึ่งในเวทีการเมืองโลก และประเทศรัสเซียก็ถือว่าเป็นมหาอำนาจประเทศหนึ่ง ดังนั้น การศึกษาถึงแนวความคิดของปูตินและแนวทางการดำเนินการด้านยุทธศาสตร์ของรัสเซีย จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทราบถึงเบื้องลึกของแนวความคิดและวิธีการดำเนินการของรัสเซียภายใต้การนำของปูติน ด้วยเหตุนี้ การรับรู้และเข้าใจในแนวคิดของปูติน ทำให้สามารถวางแผนยุทธศาสตร์ ท่ามกลางบริบทโลกในปัจจุบันที่มีความผันผวน ไม่แน่นอน และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนที่เกิดขึ้น

ข้อสันนิษฐานของปูติน

ภายใต้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างรัสเซียและยูเครนที่มีมาโดยตลอด แต่นับตั้ง ๒๔ ก.พ. ๖๕ ปูตินได้ประกาศรับรองสถานะและส่งกำลังทหารเข้าเขตปกครองตนเองโดเนตสค์ (Donetsk) และเขตปกครองตนเองลูฮันสค์ (Luhansk) ในภูมิภาคดอนบาสของยูเครน ซึ่งเป็น “การปฏิบัติการพิเศษทางทหาร” ของรัสเซีย และในที่สุดรัสเซียประกาศกฎอัยการศึกใน ๔ แคว้นของยูเครนที่รัสเซียผนวกรวมดินแดนประกอบด้วยแคว้นโดเนตสค์ (Donetsk) ลูฮันสค์ (Luhansk) เคอร์ซอน (Kherson) และ ซาโปริซเซีย (Zaporizhzhia) โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๐ ต.ค. ๖๕ รวมทั้งเพิ่มอำนาจให้กับผู้บริหารของทั้ง ๔ แคว้นเพื่อรักษาความมั่นคงในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติการทางทหารระหว่างรัสเซีย-ยูเครนยังคงดำเนินต่อ ประกอบกับมีตัวแสดงที่หลากหลายเข้ามาในสถานการณ์ดังกล่าว ย่อมมีผลให้ความขัดแย้งดังกล่าวยืดเยื้อ และสร้างผลกระทบในวงกว้างจวบจนถึงปัจจุบัน

ปูตินในฐานะผู้นำประเทศของรัสเซีย แทบจะไม่ต้องเผชิญกับความขัดแย้งภายในประเทศ หรือมีสถาบันของรัฐที่คุกคามการปกครองของปูตินส่งผลให้มีการคาดการณ์ว่า การเลือกตั้งประธานาธิบดีของรัสเซียที่จะเกิดขึ้นในเดือน มี.ค. ๖๗ ปูตินจะยังคงชนะการเลือกตั้งและเป็นประธานาธิบดีวาระที่ ๕ สอดคล้องกับการที่ปูตินได้วางรากฐานการสืบทอดอำนาจทางการเมืองผ่านการแก้ไขรัฐธรรมนูญในปี ๖๓ ซึ่งจะทำให้ปูตินสามารถดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีได้นานกว่าผู้นำชาติตะวันตกอื่น ๆ

ปูตินและเหล่านายพลของรัสเซียมองว่า ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาทองของรัสเซีย แม้ว่าจะมีตัวเลขรายจ่ายงานจำนวนผู้เสียชีวิตจำนวนมากและต่อเนื่อง แต่รัสเซียก็ยังคงดำเนินการปฏิบัติการทางทหาร ซึ่งเห็นได้จากการถล่มเมืองและการทำลายโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ระหว่างรัสเซียกับยูเครน ปูตินมองว่าพวกตนมีความมุ่งมั่นในการทำสงครามมากกว่าชาติตะวันตกอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ ทำให้เชื่อได้ว่ารัสเซียน่าจะกลายเป็นผู้ที่ได้รับชัยชนะในที่สุด ขณะเดียวกัน มองว่ายูเครน ชาติตะวันตกและพันธมิตรต่าง ๆ มีความอ่อนแอ ไม่มีระเบียบขาดความตั้งใจและความแตกแยกทางการเมือง ปัจจัยเหล่านี้ อาจทำให้พ่ายแพ้ได้ง่ายกว่า ในขณะที่ยูเครนก็มีความพยายามอย่างต่อเนื่อง ในการขอรับการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์และทรัพยากรต่าง ๆ จากพันธมิตร อย่างไรก็ตาม ความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นของชาติพันธมิตรของยูเครน มีทั้งให้แบบการกู้ยืมและให้แบบไม่ต้องชำระคืน

สำหรับนโยบายการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจที่ยูเครนและชาติพันธมิตรดำเนินการต่อรัสเซียนั้น หากมองในความเป็นจริงแล้ว ผลของการบังคับใช้มาตรการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ยาก และจำเป็นต้องใช้เวลา อีกทั้งในหลาย ๆ ประเทศก็ยังคงมีความต้องการทรัพยากรของรัสเซีย เช่น น้ำมันดิบและก๊าซจากรัสเซีย ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อท่าทีของนานาประเทศที่อาจเปลี่ยนใจไม่ร่วมกับสหรัฐฯ ในการคว่ำบาตร ขณะที่รัสเซียมีความพยายาม

ปรับนโยบายให้พึ่งพาตนเองในประเทศมากยิ่งขึ้น ด้วยการหันนำสินค้าอุปโภคบริโภคจากประเทศที่คว่ำบาตรรัสเซีย รวมไปถึงการหันมาให้ความสนใจกับประเทศอื่นอย่างเช่น จีนและอินเดีย รวมถึงประเทศในทวีปเอเชีย พร้อมกับการนำรูปแบบการชำระเงินแบบ “เมียร์” (MIR) เข้ามาเป็นทางเลือกทดแทนการพึ่งพาระบบ Visa หรือ Mastercard หรือแม้แต่การส่งออกน้ำมันดิบและก๊าซของรัสเซียจำเป็นต้องใช้ค่าเงิน “รูเบิล” ในการซื้อขายเท่านั้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่ามาตรการคว่ำบาตรรัสเซียไม่อาจทำให้รัสเซียย่อแอ้งลงได้ แต่ในทางกลับกันการคว่ำบาตรนั้นอาจส่งผลกระทบต่อชาติตะวันตกก็เป็นได้

วัตถุประสงค์ของปูตินกับพลังอำนาจของรัสเซีย

ปูตินมองว่า การล่มสลายของชาติตะวันตก คือ สิ่งที่ควรจะเป็น จึงทำให้ปูติน มีความพยายามที่จะกลับไปรวมอาณาจักรโซเวียตที่เคยยิ่งใหญ่กลับคืนมาอีกครั้ง การปฏิบัติการทางทหารในครั้งนี้ จึงมีมากกว่าการแทรกแซงทางการเมือง เพื่อปกป้องภัยคุกคามบริเวณชายแดนของรัสเซีย ด้วยลักษณะภูมิรัฐศาสตร์ และการมีประวัติศาสตร์ร่วมกันระหว่างรัสเซียและยูเครน ทำให้ยูเครนกลายเป็นสมรภูมิที่สำคัญและเป็นเสมือนรัฐกันชนระหว่างรัสเซียและสหภาพยุโรป หรือกลุ่มประเทศ NATO ดังนั้นหากรัสเซียได้รับชัยชนะในยูเครนก็ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติการของ NATO ได้ จึงทำให้ชาติตะวันตกมีความพยายามต่อต้านมาโดยตลอด รวมทั้ง มีชาติพันธมิตรบางกลุ่มเพิ่มกำลังความแข็งแกร่งให้กับยูเครนในแต่ละช่วงเวลา

รัสเซียเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างที่สุดในโลก มีกองทัพเป็นอันดับที่ ๕ มีประชากรอยู่ในอันดับที่ ๙ แม้ว่าจะต้องเผชิญกับการลดลงของประชากรก็ตาม และเศรษฐกิจอยู่ในอันดับที่ ๑๑ ของโลก แต่การครอบครองด้านอาวุธก็เป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งจุดนี้เองถือว่าเป็นจุดแข็งของรัสเซียที่มีต่อสถานการณ์การเมืองและการทหารของบริบทโลกเป็นอย่างมาก แม้ว่าปัจจุบันรัสเซียได้ลงนามกฎหมายเพิกถอนการให้สัตยาบันแก่สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (CTBT) เพื่อให้มีสถานะเท่ากับสหรัฐฯ ประกอบกับการที่รัสเซียประกาศว่าจะไม่มีการทดลองนิวเคลียร์ หากสหรัฐฯ ไม่เริ่มทดลองก่อนและการถอนตัวครั้งนี้จะไม่กระทบต่อยุทธศาสตร์ด้านนิวเคลียร์และแนวทางการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนิวเคลียร์ของรัสเซีย ขณะเดียวกัน ปูตินก็ส่งสัญญาณเตือนว่าภัยคุกคามทางนิวเคลียร์อาจไม่ได้จำกัดแค่การระเบิดอาวุธนิวเคลียร์เสมอไป กล่าวได้ว่า ปฏิบัติการที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะของสงครามลูกผสม (Hybrid Warfare) ทั้งการใช้กำลังทหารและอาวุธพร้อมด้วยการปฏิบัติการอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สงครามข้อมูลข่าวสาร (Information warfare) ที่ใช้ในการระดมมวลชนและมติมหาชน (Public Opinion) ในการกำหนดทิศทางทางการเมืองและสร้างความเข้าใจที่ผิดด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปแบบการทำสงครามจิตวิทยาของปูติน หากกล่าวอีกมุมหนึ่ง อาจมองว่า ปูตินไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิกฤตการณ์ด้านมนุษยธรรม (Humanitarian) มากนัก หรือความกังวลจากการ

ประณามจากนานาชาติที่เพิ่มมากขึ้น ยิ่งความขัดแย้งยิ่งยืดเยื้อมากเท่าไร ปูตินเองมองว่าการปฏิบัติการของพวกเขาเป็นการปกป้องพี่น้องจากการคุกคามและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จากรัฐบาลยูเครนที่ดำเนินมาอย่างยาวนาน

ยุทธศาสตร์ของปูติน

ปูตินมีความมุ่งมั่น มีวินัย อดทนและมีความอดสาหัส กลยุทธ์ของปูตินถือว่าเป็นตัวขับเคลื่อนโดยตรง โดยยูเครนจะต้องเป็นของรัสเซียหรือไม่ก็ยูเครนก็ต้องอยู่อย่างมีข้อจำกัดด้านอาวุธและต้องไม่ตกเป็นของ NATO หรือของสหภาพยุโรป ซึ่งการดำเนินการของปูตินภายใต้การปฏิบัติการทางทหารนั้น สะท้อนถึงภูมิหลังและประสบการณ์ของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ (Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti: KGB) ของปูตินที่ไม่ใช่ของกำลังของกองทัพ แต่เป็นการปฏิบัติพิเศษที่ดำเนินการอย่างรวดเร็ว เมื่อการปฏิบัติการพิเศษทางทหารในครั้งนี้กลายเป็นการทำสงครามขนาดใหญ่ ทำให้ปูตินจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ใหม่ โดยเฉพาะการระดมมวลชน เช่น การออกคำสั่งให้กองทัพรัสเซียเพิ่มกำลังทหารอีก 170,000 นาย ซึ่งเป็นการระดมกำลังพลในกองทัพเป็นครั้งที่ 2 นับตั้งแต่ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนเกิดขึ้น โดยการระดมกำลังครั้งแรกเมื่อ ส.ค.65 ซึ่งมีคำสั่งใช้กำลังทหารจำนวน 137,000 นาย นอกจากนี้ยังเสนออิทธิพลให้กับนักโทษเพื่อแลกกับการเกณฑ์ทหารและเข้าร่วมปฏิบัติการทหารกับรัสเซีย

ทั้งนี้ รัสเซียหลีกเลี่ยงการทำสงครามโดยตรงกับ NATO เพราะกองทัพรัสเซียไม่มีทรัพยากรมากเพียงพอที่จะสู้กับ NATO ในลักษณะของสงครามตามแบบ (Conventional War) ดังนั้น การใช้โดรน ซิปนาวูซ หรือสงครามทางจิตวิทยาจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ การปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันกล่าวได้ว่า มีการสู้รบที่หนักหน่วงยิ่งขึ้น การโจมตีเป้าหมายในดินแดนของทั้งสองฝ่ายเริ่มอยู่นอกพื้นที่ของแนวรบบมากขึ้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังใช้โดรนเป็นอาวุธเชิงรุกหลักในปฏิบัติการทางอากาศทั้งในภารกิจตรวจการณ์ การค้นหาเป้าหมาย และการโจมตีทางอากาศ ร่วมกับระบบซิปนาวูซ ปืนใหญ่ และอากาศยานที่มีคนขับด้วยสำหรับรัสเซียแล้ว สภาวะของความยืดเยื้อของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้มีผลโดยตรงต่อรัสเซีย แต่ผลกระทบเหล่านั้นกลับตกอยู่กับกลุ่มชาติตะวันตก ซึ่งเห็นได้จากการสนับสนุนที่เบาบางลงของประเทศต่าง ๆ ประกอบกับการเบี่ยงเบนความสนใจของปูตินไปยังพื้นที่อื่น เช่น ในพื้นที่คาบสมุทรบอลข่านตะวันตก และสถานการณ์ความขัดแย้งอิสราเอล-ฮามาสนั้น เพื่อเป็นการทำลายความสนใจและทำลายเจตจำนงของความช่วยเหลือของประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อยูเครนก็เป็นได้ ปัจจัยเหล่านี้ อาจนำรัสเซียไปสู่ชัยชนะได้ในที่สุด

อ้างอิง: <https://www.rand.org/pubs/commentary/2023/03/what-will-putin-do-next.html>

 www.sscthailand.org
 [sscthailand](https://www.instagram.com/sscthailand)
 ๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
 [sscthailand](https://www.facebook.com/sscthailand)

